

LEHDISTÖTIEDOTE nro 111/23

Luxemburgissa 22.6.2023

Julkisasiamiehen ratkaisuehdotus asiassa C-281/22 | G. K. ym. (Euroopan syyttäjänvirasto)

Euroopan syyttäjänviraston (EPPO) rajat ylittävät tutkimukset: julkisasiamies Ćapeta ehdottaa, että unionin tuomioistuin toteaisi, että avustavan valtuutetun Euroopan syyttäjän jäsenvaltiossa toteutettu laillisuusvalvonta rajoitetaan menettelykysymyksiin

EPPO on erittäin kehittynyt vastavuoroisen tunnustamisen järjestelmä, jonka sisäänrakennetut suojatoimet takaavat perusoikeuksien suojan

Euroopan syyttäjänvirastolla (EPPO) on tutkintavaltuuksia ja syyttäjänvaltuudet Euroopan unionin taloudellisiin etuihin kohdistuvissa rikoksissa. Nyt käsiteltävässä asiassa unionin tuomioistuinta pyydetään ensimmäistä kertaa tulkitsemaan säädöstä, jolla kyseinen virasto on perustettu ja jossa määrätään sen toiminnasta, eli niin sanottua EPPO-asetusta.

Käsiteltävänä olevassa asiassa useita luonnollisia henkilöitä ja oikeushenkilöitä syytetään laajan järjestelmän perustamisesta sellaisen biodieselin tuomiseksi Bosnia ja Hertsegovinasta Euroopan unioniin, joka on väitetysti valmistettu käytetystä ruokaöljystä. Tämä ”käytetty ruokaöljy” oli väitetysti aikaisemmin tuotu Yhdysvalloista Bosnia ja Hertsegovinaan. Asiassa kuitenkin epäillään, että kyseessä oleva biodiesel oli valmistettu jo Yhdysvalloissa ilman välissä olevia jalostus- tai tuotantovaiheita Bosnia ja Hertsegovinassa. EPPO suorittaa (Saksassa) valtuutetun Euroopan syyttäjän välityksellä esitutkintaa näistä epäilyistä väärin tietojen antamisista, joista on aiheutunut noin 1 295 000 euron suuruinen tulonmenetys. Kyseinen väitetty tulonmenetys kohdistuu Euroopan unionin taloudellisiin etuihin ja kuuluu siten EPPO:n toimivaltaan.

Vaikka asian päätutkinta tapahtuu Saksassa, EPPO katsoi tarpeelliseksi aloittaa rajat ylittävän tutkimuksen Itävallassa. Näin ollen asiaa käsittelevä (saksalainen) valtuutettu Euroopan syyttäjä osoitti syytetyn omaisuuteen kohdistuvat etsintä- ja takavarikkotoimenpiteet avustavalle valtuutetulle Euroopan syyttäjälle tehtäväksi (Itävallassa).

Itävallan oikeuden mukaan tällainen tutkintatoimenpide edellyttää kuitenkin tuomioistuimen enakkolupaa. Näin ollen avustava valtuutettu Euroopan syyttäjä hankki tuomioistuimelta luvat mahdollisesti raskauttavien asiakirjojen ja laitteistojen etsintään sekä takavarikkoon.

Syytetty valitti 1.12.2021 Wienin osavaltion ylioikeuteen (Itävalta) neljän itävaltalaisen tuomioistuimen myöntämistä etsintäluvista. Syytetty vetosi siihen, että hyväksytyt etsintä- ja takavarikkotoimenpiteet eivät olleet tarpeen eivätkä oikeasuhteisia.

Osavaltion ylioikeus päätti esittää asiassa ennakkoratkaisukysymyksen unionin tuomioistuimelle sen selvittämiseksi, onko sillä valtuudet tutkia asia perusteellisesti (kuten täysin jäsenvaltion sisäisessä tilanteessa) vai onko sen rajoitettava tutkimus menettelykysymyksiin, jotka koskevat kyseessä olevan rajat ylittävän tutkimuksen täytäntöönpanoa.

Julkisasiamies Tamara Ćapeta ehdottaa tänään antamassaan ratkaisuehdotuksessa, arvioituaan unionin

tuomioistuimen käytettävissä olevat tulkintavaihtoehdot sekä otettuaan huomioon EPPOn tehokkuuden ja perusoikeuksien suojan, että unionin tuomioistuin vahvistaa, että **EPPO-asetusta on tulkittava siten, että (tässä tapauksessa itävaltalaisen) avustavan valtuutetun Euroopan syyttäjän jäsenvaltion tuomioistuin voi arvioida ainoastaan tutkintatoimenpiteiden täytäntöönpanoon liittyviä näkökohtia, ja sen on hyväksyttävä asiaa käsittelevän (tässä tapauksessa saksalaisen) valtuutetun Euroopan syyttäjän suorittama arviointi siitä, että kyseessä oleva toimenpide on oikeutettu.**

Ensinnäkin julkisasiamies huomauttaa, että EPPOn menettelyistä säädetään vain osittain EPPO-asetuksessa. Mikä tärkeintä, siinä ei säädetä tuomioistuimen antamasta ennakkoluvasta rajat ylittävän tutkinnan yhteydessä, joten tämä asia jää jäsenvaltioiden rikoslainsäädäntöjen varaan.

Julkisasiamies korostaa lisäksi, että EPPOn on tarkoitus olla tehokas järjestelmä, jolla torjutaan unionin taloudellisia etuja vahingoittavia rikoksia, myös rajat ylittävissä tutkinnoissa.

Avustavan valtuutetun Euroopan syyttäjän jäsenvaltiossa toteutettu täysimääräinen tuomioistuinvalvonta johtaisi suunniteltua tehottomampaan järjestelmään EPPOn rajat ylittävien tutkintojen osalta. Tuomioistuimen antamaa lupaa koskeva työnjako, jossa avustavan valtuutetun Euroopan syyttäjän jäsenvaltiossa sijaitseva tuomioistuin voi valvoa ainoastaan tutkintatoimenpiteiden täytäntöönpanoon liittyviä näkökohtia, ei ole ristiriidassa EPPO-asetuksen sanamuodon kanssa, ja se vastaa paremmin asetuksen tavoitetta luoda tehokas järjestelmä unionin taloudellisia etuja vahingoittavien rikosten torjumiseksi.

Julkisasiamiehen mukaan tällainen ratkaisu, joka johtuu EPPOn roolista erityisen kehittyneenä vastavuoroisen tunnustamisen välineenä, myös turvaa epäiltyjen ja syytettyjen perusoikeudet rajat ylittävissä tutkinnoissa, erityisesti EPPO-asetuksen laajemmasta järjestelmänäkökulmasta.

EPPO-asetukseen sisältyy useita perusoikeuksien takaamiseksi tarkoitettuja toimia. Näitä ovat esimerkiksi asiaa käsittelevän ja avustavan valtuutetun Euroopan syyttäjän välinen viestintäjärjestelmä, kun rajat ylittävät tutkintatoimet on osoitettu, konkreettinen luettelo epäiltyjen ja syytettyjen oikeuksista EPPOn menettelyissä sekä jäsenvaltioiden velvollisuus varmistaa oikeussuojakeinot EPPOn prosessitoimia vastaan.

Kun avustavan valtuutetun Euroopan syyttäjän jäsenvaltion tuomioistuin valvoo ainoastaan tutkintatoimenpiteiden täytäntöönpanoon liittyviä näkökohtia, varmistetaan siis, että EPPO hoitaa tehokkaasti tehtäviään vaarantamatta perusoikeuksien suojelua.

HUOMAUTUS: Julkisasiamiehen ratkaisuehdotus ei sido unionin tuomioistuinta. Julkisasiamies toimii tehtävässään riippumattomasti ja esittää unionin tuomioistuimelle oikeudellisen ratkaisun käsiteltävänä olevasta asiasta. Unionin tuomioistuin siirtää asian päätösharkintaan, ja tuomio julistetaan myöhemmin.

HUOMAUTUS: Ennakkoratkaisupyyntö antaa jäsenvaltioiden tuomioistuimille mahdollisuuden esittää käsiteltävänä olevassa asiassa unionin tuomioistuimelle kysymyksiä unionin oikeuden tulkinnasta tai unionin toimen pätevytydestä. Unionin tuomioistuin ei ratkaise kansallisen tuomioistuimen käsiteltävänä olevaa oikeusriitaa. Kansallisen tuomioistuimen tulee ratkaista asia unionin tuomioistuimen ratkaisun mukaisesti. Unionin tuomioistuimen ratkaisu sitoo samalla tavoin muita kansallisia tuomioistuinta, joiden käsiteltäväksi saatetaan samankaltaisia kysymyksiä.

Tämä on tiedotusvälineiden käyttöön tarkoitettu epävirallinen asiakirja, joka ei sido unionin tuomioistuinta.

Ratkaisuehdotus julkaistaan [kokonaisuudessaan](#) CURIA-sivustolla ratkaisuehdotuksen antamispäivänä.

Lisätietoja: Gitte Stadler ☎ +352 4303 3127

Pysy kuulolla!

